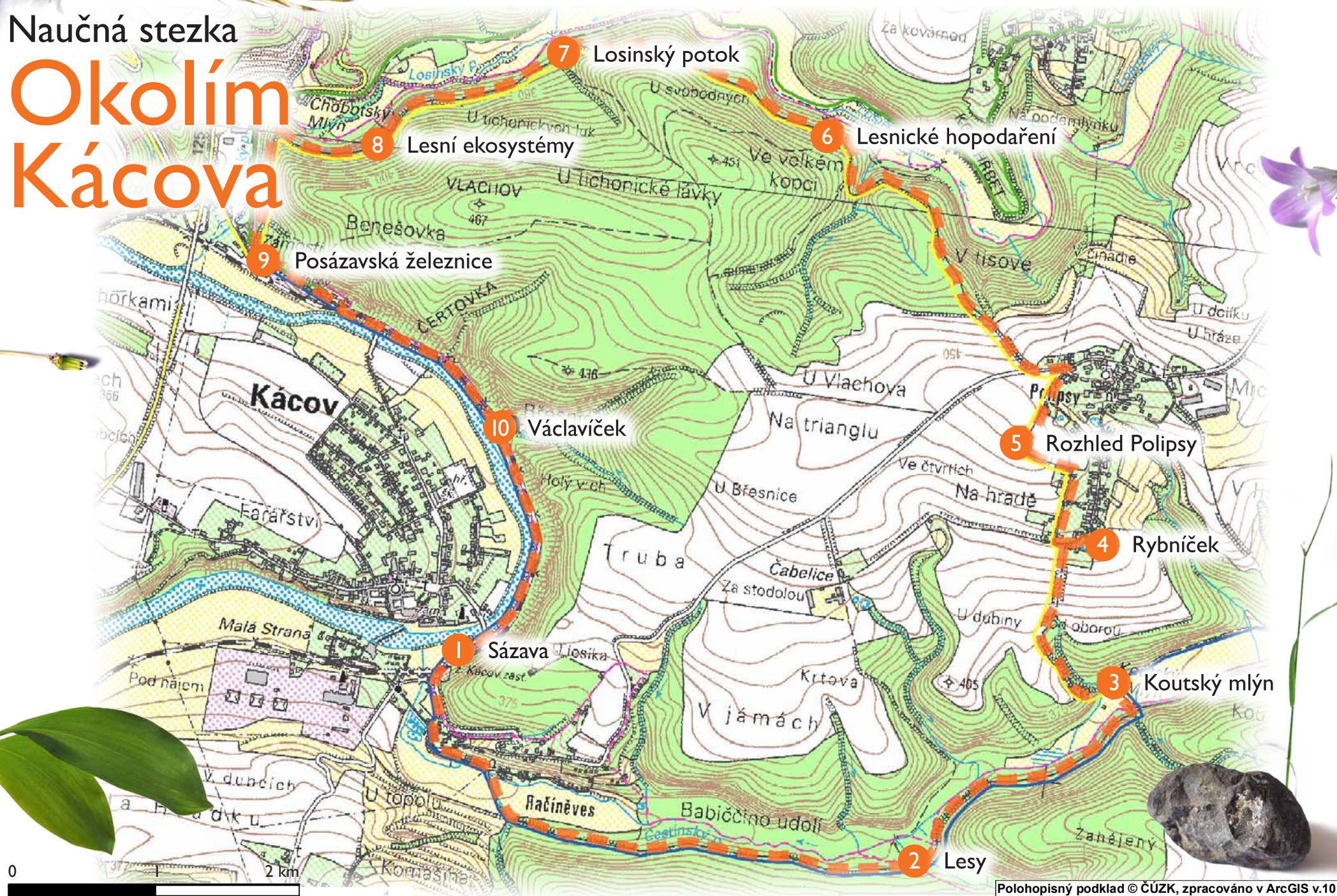

Okolím Kácova

NS Okolím Kácova

I. SÁZAVA

Lodky u Sázavy v Kácově

SÁZAVA

Řeka Sázava pramení ve Žďárských vrších. Její pramen nalezneme v nadmořské výšce 757 metrů, asi 1 km severozápadně od Šindelného vrchu. Zde se však nazývá Stružný potok.

VOROPLAVBA

Protože Sázava protéká zalesněnou krajinou, v minulosti se po ní plavily vory do Prahy. Stav vody však umožňoval voroplavbu obvykle pouze na jaře a na podzim.

DÁVNÁ MINULOST ŘEKY

V třetihorách byla voda odváděna toky směrem k severu, do Polabí, pramenná část Sázavy pak pravděpodobně k jihovýchodu k Oslavě.

II. LESY

LESY – PŘIROZENÝ EKOSYSTÉM

Lesy jsou od dob, kdy před 12 tisíci lety skončila poslední doba ledová, nejpřirozenějším ekosystémem v převažující části území Čech.

LESY – BOHATSTVÍ SPOLEČNOSTI

Dokud bylo lesů dostatek, využívali je lidé jako většinu zdrojů, které považují za nevyčerpatelné.

FUNKCE LESA

Kromě hospodářské funkce – těžby dřeva, mají lesy i další významné funkce – pozitivně ovlivňují vodní režim krajiny, chrání půdu na extrémních stanovištích, zajišťují rozmanitost přírody tím, že poskytují místo pro život mnoha druhům organismů.

PODMÁČENÁ OLŠINA

Při pohledu do nivy Čestínského potoka můžeme vidět podmáčenou olšinu. Tento typ lesa je závislý na vysoké hladině spodní vody.

III. KOUTSKÝ MLÝN

Koutský mlýn

KOUTSKÝ MLÝN

Koutský mlýn leží západně od Polipes na potoce zvaném Čestínka. První zmínky o této lokalitě pocházejí z roku 1390. Roku 1714 je mlýn uváděn jako součást majetku kácovského panství. Podle zápisů se jednalo o mlýn s jedním složením a pilou. Mlýn mlel obilí, prodával mlynářské výrobky, vykupoval dříví a prodával řezivo.

Mlýn se skládal tehdy obvykle z jednoduché dřevěné stavby s jedním patrem obsahující obydlí mlynáře a mlýnici s mlýnským složením (mlýnským zařízením). Hnací zařízením bylo vodní kolo s lopatkami a hřídelem, který byl na konci opatřen zuby čili „trny“ a otáčel dalším, vertikálním hřídelem zvaným „trýbl“...

NS Okolím Kácova

IV. RYBNÍČEK

Rybníček Polipsy

POLIPSY

Obec Polipsy se rozkládá 4 km severovýchodně od Kácova v nadmořské výšce 440 m. Za starých dob stávala v Polipsech tvrz na výšině nad vesnicí. Doposud se zde říká „na hradě“.

KOSTEL A FARA

Kde stávala farní budova, není vůbec známo. Zřejmě zanikla po husitských rozborech a Polipsy byly přiděleny jako filiální kostel ke kácovské farnosti.

RYBNÍK

Návesní rybníčky zvyšují malebnost našich vesnic. Mají ale význam i pro zlepšování životního prostředí. Především jsou biotopem stojatých vod, který zvyšuje počet druhů rostlin a živočichů žijících v našem okolí.

NS Okolím Kácova

V. ROZHLED POLIPSY

Pod Polipsy

Místa na návrších nám umožňují se na chvíli zastavit, zahledět se do krajiny a zapřemýšlet si, jak vypadala krajina v dávné i bližší minulosti.

GEOLOGIE

Zdejší horniny patří k nejstarším známým. Jsou to pararuly patřící jednotce zvané moldanubikum. Jejich mineralogické složení je jednoduché – křemen, živce, biotit, muskovit a často též silimanit.

VÝVOJ EKOSYSTÉMU

V posledním glaciálu převládala tundra s ostrůvky otužilých stromů v teplejších enklávách. Oteplení znamenalo především šíření smíšených lesů s duby, břízami, borovicemi, smrky, jedlemi a buky.

KÁCOVSKO V PRAVĚKU

Osídlení Kácovska bylo od pradávna určováno řekou. Vodnatá Sázava s četnými meandry, příkrými břehy, bažinami a hlubokými lesy tvořila vážnou překážku pro trvalé zakotvení lidí...

Podle některých zdrojů tvořil kraj od 7.–6. století př. n. l. pomezí mezi územím obývaným Kelty a česko-slezskou větví lidu s lužickou kulturou – tzv. Vendů (Slovanů)...

VI. LESNICKÉ HOSPODAŘENÍ

Obnova lesa

LESNÍ PROSTŘEDÍ

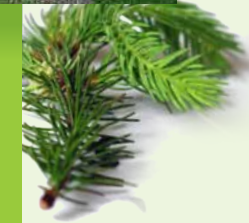
Lesní hospodáři mají výhodu, že mohou čerpat ze zkušeností svých předchůdců. Dnešní přístup k pěstování lesů je postaven na dobré znalosti prostředí.

LESNÍ HOSPODAŘENÍ

Hospodaření v lesích je oproti jednoleté sezóně v zemědělství záležitostí dlouhodobou, proto je třeba každý zásah uvážlivě plánovat. V lese více než kdekoli jinde platí přísloví „dvakrát měř a jednou řež“.

OBNOVA LESA

Po odstranění poničených stromů přišla náročná práce při obnově lesa. Za běžné situace je dnes v lesích přednostně používána přirozená obnova lesa. Při hospodaření se lesní porosty průběžně připravují tak, aby nové stromky vyrůstaly ze semen šířících se samovolně ze stromů v okolí. Výhoda přirozené obnovy spočívá v tom, že mladý porost má vysoké množství jedinců a tím skýtá možnost většího výběru při výchově.

NS Okolím Kácova

VII. LOSINSKÝ POTOK

Losinský potok

NATURA 2000

V části pod stezkou můžete pozorovat údolí Losinského potoka. Losinský potok je ukázkou toku s malým rozsahem regulačních zásahů. Protéká převážně luční nivou s doprovodnými břehovými porosty, ve kterých se uplatňují především vrby a olše.

MIHULE POTOČNÍ

Mihule potoční je živočich, kterého mnozí lidé považují za rybu. Ve skutečnosti však o rybu nejde, patří do skupiny kruhoústí – mihulovci. Mihule potoční je v současnosti v ČR řazena mezi kriticky ohrožené druhy.

VIII. LESNÍ EKOSYSTÉMY

Listnaté stromové se lépe odpovídá stanovišti než smrčiny

PŘÍRODNÍ LESNÍ EKOSYSTÉMY

Lesní ekosystémy jsou typické svojí velkou různorodostí. Jako pralesy jsou označovány lesy, ve kterých rostou stromy a ostatní rostliny samovolně bez zásahů člověka. Na území ČR již nalezneme jen malá území ve vybraných rezervacích se zbytky původních pralesovitých porostů.

LESY V OKOLÍ KÁCOVA

Složení lesních ekosystémů, které na trase stezky můžeme pozorovat, je poznamenáno především výrazným tlakem, jež

v minulosti vytvářela poptávka po smrkovém dřevě a odpovídá trendu minulých dvou století v celé České republice. Jehličnaté dřeviny v oblasti středočeské pahorkatiny tvoří 85 % všech dřevin, i když v přirozeném složení by bylo naopak 88 % listnáčů.

BUČINY, DOUBRAVY A LUŽNÍ POROSTY

V okolí kaňonu řeky Sázavy a jejích přítoků najdeme mezi přírodními lesy především doubravy a dubohabřiny, hlavně na slunných stanovištích a jižních stránkách.

NS Okolím Kácova

IX. POSÁZAVSKÁ ŽELEZNICE

Posázavský pacifik

POSÁZAVSKÝ PACIFIK

(neboli železniční trasy č. 210 z Vraného nad Vltavou do Čerčan a č. 212 z Čerčan do Světlé nad Sázavou) je jeden z nejzajímavějších úseků českých železnic zprovozněný již na přelomu 19. a 20. století.

DIVOKÝ ZÁPAD NA SÁZAVĚ

V době totality, kdy téměř neexistovala možnost cestování do zahraničí a nebyl tolik rozvinutý automobilismus, utíkali lidé díky železnici z měst do přírody. Název Posázavský pacifik zvolili pro svou oblíbenou lokálku mladí trampové, kteří

si do zdejší přírody promítali krajinu Divokého západu, jak si ji představovali z četby dobrodružné literatury E.T. Setona a Jacka Londona.

VLAKEM MŮŽEME JEZDIT I DNES

Pro turisty je jízda vlakem pohodlným a příjemným způsobem, jak se dostat do míst kam chtějí. Oproti autu má velkou výhodu v tom, že si můžete naplánovat výlet tak, že se nemusíte vracet stejnou trasou zase k zaparkovanému autu.

NS Okolím Kácova

X. VÁCLAVÍČEK

Posezení u památníku

PAMÁTNÍK SVATÉHO VÁCLAVA

Tento památník ve formě sloupu nechal v roce 1929 postavit lesní správce v Kácově František Zeman, který bydlel se svou rodinou na zámku. Pomník vznikl k počtě českého světce svatého Václava během celonárodních oslav svatováclavského milénia zahájených prezidentem T. G. Masarykem. Jejich vrcholem byla neděle 29. září, kdy se konal jedinečný průvod s památkami na sv. Václava z Vyšehradu na Hradčany. Na dělové lafetě byla vedena přilba, meč a drátěná košile, kanovníci nesli lebku patrona české země. Účast se odhadovala na 600 tisíc lidí.

„Ať zmizí repot vašich piklů proti mně,
ať přestanou mezi vámi kruté úradky zých
na veřejných shromážděních.
Láska k míru ať vsype v mé říši doma i venku.
Žádné věci nebuděž na soudě proti právu křivě souzeny.
Vražedných zločinů, jimiž jste se dosud poskvrňovali,
ať se již nikdo neodváží.
Nezapleknete-li se ustanovení tohoto zákona z bázně
před nejvyšším králem, náš hněv proti přestupníkům,
horlivosti Boží rozlícený, dá stít hlavu každému,
koho najde vinného v této věci.“